

Dostopnost grajenega okolja za vse

Dostopnost notranjih javnih prostorov

Urbanistični inštitut Republike Slovenije

dr. Igor Bizjak

S sodelavci: Nina Goršič, Tilen Jurca, Brina Meze-Petrić

Urbanistični inštitut RS že vrsto let opravlja nalogo ocenjevanja dostopnosti objektov v javni rabi po celotnem teritoriju države. Informacije o dostopnosti objektov v javni rabi se postopoma vnašajo takoj, ko so objekti pregledani.

469

trenutno pregledanih javnih objektov v Sloveniji

Iz zunanosti v notranjost

Parkirišče

Parkirišče

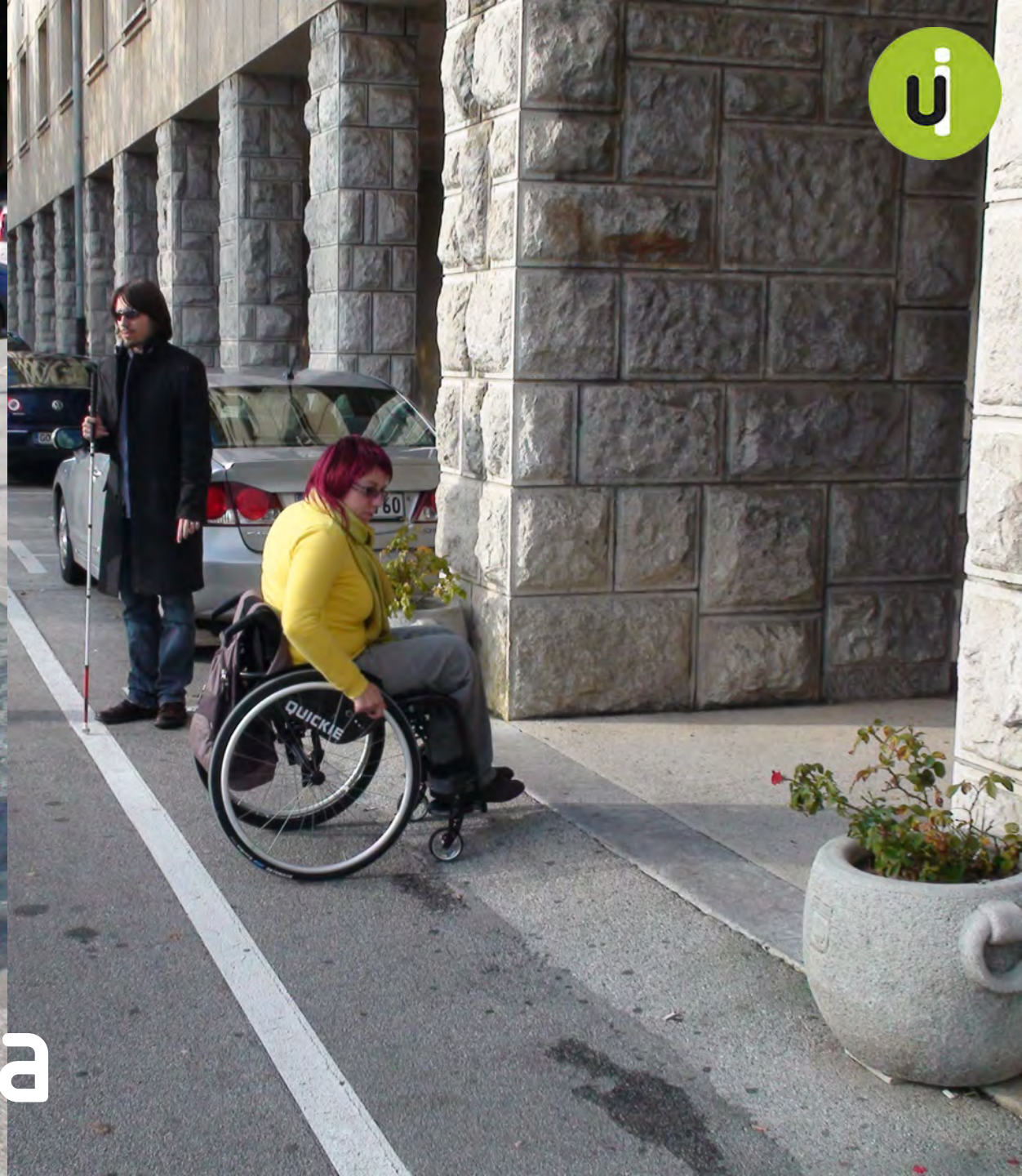

Parkirišče

Dostop do objekta

Dostop do objekta

Dostop do objekta

Vhod v objekt

Vhod v objekt

Vhod v objekt

Vrata, kljuke

Notranja dostopnost

Hodniki, stopnišča, dvigala

Hodniki, stopnišča, dvigala

Hodniki, stopnišča, dvigala

Hodniki, stopnišča, dvigala

Hodniki, stopnišča, dvigala

Hodniki, stopnišča, dvigala

Informacijski pult

Informacijski pulti

Talne oznake, obvestilne table

Sanitarije

Sanitarije

Gradbena zakonodaja in standardi

- **Gradbeni zakon** - 32. člen (univerzalna graditev in uporaba objekta):
 - (1) Univerzalna graditev in uporaba objektov vključuje:
 - graditev in uporabo objektov, dostopnih vsem ljudem, in
 - graditev prilagodljivih objektov.
- **Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18) v 4. členu** podrobneje določa bistveno zahtevo, tj. uporabo standardov :
 - **SIST ISO 21542: Gradnja stavb - Dostopnost in uporabnost grajenega okolja**
 - SIST 1186: Talni taktilni vodilni sistem za slepe in slabovidne
 - SIST EN 60118-4: Elektroakustika – slušni pripomočki – 4.del sistemi z indukcijsko zanko za slušne pripomočke – zahteve sistema

Status EU standardov v Sloveniji

Trenutno imajo EU standardi v Sloveniji le priporočilno vlogo, ne pa tudi kakršne koli zakonske obveznosti.

- Evropski standard SIST EN 17210:2021 Dostopnost in uporabnost grajenega okolja - Funkcionalne zahteve (priporočilne narave za Slovenijo)
- Evropsko tehnično poročilo SIST-TP CEN/TR 17621:2021 Dostopnost in uporabnost grajenega okolja - Merila in specifikacije glede tehnične učinkovitosti (priporočilne narave za Slovenijo)
- Evropsko tehnično poročilo CEN/TR 17622:2021 Accessibility and usability of the built environment - Conformity assessment (priporočilne narave za Slovenijo)

Za načrtovalce in lastnike objektov pa so ti dokumenti pomembni, saj definirajo številne funkcije v objektih in kriterije za posamezne tipe objektov v javni rabi (npr. fitnessi, gimnastične dvorane, kegljišča ...) in za posamezne vrste oviranosti, ki jih sprejeta slovenska zakonodaja ne definira.

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) in novela

- 9. člen (**uporaba in prilagoditev objektov v javni rabi**):
 - (2) Prilagoditve objektov v javni rabi se opravijo z gradbenimi in tehničnimi napravami, zvočnimi in svetlobnimi indikatorji, pisnimi informacijami in drugimi ustreznimi tehničnimi prilagoditvami.
 - (3) Objekte v javni rabi, ki se gradijo, in objekte v javni rabi, ki se rekonstruirajo, je treba primerno prilagoditi med samo gradnjo oziroma rekonstrukcijo objekta.
- 38. člen (**roki za primerno prilagoditev**) Rok je potekel 11.12.2025
- (NOVELA ZIMI) Ocena neizvedljivosti odprave ovir, ki določa, da je prilagoditve potrebno zagotoviti, razen če:
 - tehnično to ni izvedljivo,
 - bi se poslabšale bistvene konstrukcijske ali druge zahteve objekta,
 - bi to pomenilo nesorazmerno breme
 - in varstvo kulturne dediščine ne dovoli posegov.
- Lastnik mora o izdelati oceno v šestih mesecih od uveljavitve novele (rok je potekel 13.7.2026) ter jo trajno hraniti.

Metodologija za popis objektov v javni rabi

<https://www.dostopnost.si>

Metodologijo za ocenjevanje dostopnosti objektov v javni rabi je UIRS razvil leta 2010; danes je posodobljena in usklajena z veljavno zakonodajo.

Glavni cilji metodologije:

- prepoznati ovire na dostopni poti in v objektu za gibalno ovirane, slepe in slabovidne ter gluhe in naglušne;
- seznaniti lastnike, upravitelje in najemnike s stanjem ter jih ob sodelovanju strokovnjakov in oseb z oviranostjo spodbuditi k prenovi;
- javno objaviti strokovne ocene dostopnosti, da se lahko uporabniki pred obiskom seznanijo z dostopnostjo objekta;
- spremljati dostopnost objektov v Sloveniji in usmerjati odpravljanje ovir;
- nadgrajevati znanje ter prispevati k boljši zakonodaji, prostoru in kakovosti življenja oseb z oviranostjo.

KONTRAST: A* A-

DOSTOPNOST

Vnesite iskalni niz

Domov Priročnik Novice Preveri dostopnost Povezave SL

Nacionalna svetovalna in informacijska točka

Za vprašanja o dostopnosti vseh objektov v javni rabi

Rok za prilagoditev objektov v javni rabi za zagotavljanje dostopa do storitev je z 11. 12. 2025 potekel. Za izvedbo prilagoditev so odgovorni lastniki objektov, izvajanje nadzora nad stanjem pa je v pristojnosti Gradbene in geodetske inšpekcije. Nacionalna svetovalna in informacijska točka je vzpostavljena z namenom informiranja in ozaveščanja ter nudi brezplačno strokovno pomoč in svetovanje pri realizaciji potrebnih prilagoditev. Na enem mestu ponuja:

- celovite **informacije in gradiva** o dostopnosti ter načrtovanju univerzalno dostopnega javnega prostora,
- pomoč in svetovanje** glede vseh vidikov zagotavljanja dostopnosti objektov v javni rabi za ljudi z invalidnostmi,
- informacije in pojasnila o **zakonskih obveznostih** zagotavljanja dostopnosti objektov v javni rabi.

Točka je bila ustanovljena v letu 2024 na Urbanističnem inštitutu RS pod okriljem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ).

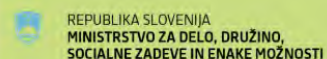
Uradne ure:
10.00 - 16.00 (ponedeljek - petek)

Telefonska številka:
+386 1 420 13 49

Email:
info@dostopnost.si

Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Trnovski pristan 2, 1000 Ljubljana,
Slovenija

Nacionalno svetovalno in informacijsko
točko financira:

KONTRAST: A* A-

DOSTOPNOST

Ključne besede ...

Domov Preveri Informacijska točka Povezave SL

Preveri dostopnost

Za preverjanje in razlago o dostopnosti vaših objektov

Preverjanje dostopnosti objektov v javni rabi

Orodje pred vami omogoča enostaven in primerljiv pregled dostopnosti za objekte v javni rabi. Temelji na metodologiji, ki izhaja iz **veljavne zakonodaje in standardov** ter zajema tri sklope: **ureditev zunanosti *** (postajališče, parkirišče, poti), **posamezne prostore (oz. elemente) objekta** (vhod, sprejemni pult, komunikacijski prostori, programski prostori, sanitarije) ter **splošne pogoje v objektu** (talne površine, osvetlitev, oznake, informacije).

Preveritev lahko izvedejo lastniki ali uporabniki objekta sami. Rezultati se shranijo v enotno, javno dostopno bazo podatkov.

Za preverjanje dostopnosti
morate biti prijavljeni!

Prijava

Opozorilo!

Orodje je informativne narave in ne služi kot navodila za urejanje prostora. Za strokovno pomoč se obrnite na **Nacionalno informacijsko in svetovalno točko** ali druge usposobljene strokovnjake.

Priročnik za zagotavljanje
univerzalne dostopnosti
objektov v javni rabi

PriD

A6

Stopnice

Stopnice so osnovni element povezovanja višinskih razlik zunaj ali v objektu. Uporabljajo jih različne skupine oseb z oviranostmi, med drugim tudi slepi in slabovidni ter gibalno ovirane osebe, ki ne potrebujejo invalidskega vozička, zato je treba pri načrtovanju dostopnih stopnic predvsem za slepe in slabovidne osebe zagotoviti varno uporabo.

Za osebe na invalidskem vozičku, za katere stopnice niso dostopne, je treba predvideti drug način premostitve višinske razlike (klančina, dvigalo, dvižna ploščad).

Ločimo stopnice z ravno stopniščno ramo, ki imajo lahko vmesne podeste s spremembo smeri, in tiste, ki spreminjajo smer v okviru stopniščne rame, brez vmesnih podestov (spiralne, zavite, krivljene), kar otežuje uporabo slepim in slabovidnim osebam in gibalno oviranim osebam.

46 – A6 – Stopnice

✗ POGOSTE TEŽAVE

- ✗ Stopnišče z odprtim robom ni zaščiteno z ograjo in zato ni varno za uporabo.
- ✗ Oprijemalo ne sega čez začetek stopnišča in tako slepi in slabovidnim osebam ne koristi kot vodilo [A6.1](#).
- ✗ Stopnišče ni opremljeno z obojestranskimi oprijemali, kar otežuje varno gibanje slepih in slabovidnih oseb ter gibalno oviranih oseb (tudi starejših oseb).
- ✗ Robovi nastopnih ploskev niso kontrastno zaznavni za osebe z okvaro vida [A6.2](#).

✗ [A6.1](#) Stopnišče z oprijemalom, ki se začne šele po prvi stopnici (foto: T. Jurca/©UIRS).

✖ POGOSTE TEŽAVE

- ✖ Nastopne ploskve stopnic pred vhom so v primeru dežja spolzke, kar povečuje tveganje za zdrs.
- ✖ Za osebe na invalidskem vozičku ni nadomestne možnosti za premostitev višinske razlike.
- ✖ Stopnišče je preozko in podesti premajhni za ustrezno evakuacijo oseb na invalidskem vozičku – evakuacija z nosili, evakuacijskim stolom ali drugimi pripomočki.
- ✖ Višine stopnic v okviru ene rame se spreminjajo, kar povečuje možnost spotika.
- ✖ Stopnišče ni ustrezno osvetljeno.

✖ **A6.2** Stopnice pred vhom se nadaljujejo v tribunsko ureditev na nepredvidljiv način, robovi stopnic in pohodnih tribun pa niso kontrastno označeni ali kako drugače zavarovani (foto: G. Séité/©UIRS).

ℹ PREDPISI ZA DOSTOPNOST

OBLIKOVANJE

Pri oblikovanju stopnišča naj bo glavno vodilo samostojna in varna uporaba. Stopnišče naj ima ravno stopniščno ramo, vse stopnice pa morajo biti enako visoke in globoke. Stopnice naj ne bodo drseče. Za zmanjšanje tveganja spotikanja naj bo čelo stopnic zaprto in brez previsov.

Robovi stopnišča morajo biti zamejeni (stena, ograja). Stopnišče mora biti opremljeno tudi z obojestranskimi oprijemali, ki morajo omogočati dober oprijem (oblika, material) in morajo biti neprekinjena vzdolž celotne dolžine stopnišča **A6.3**.

✔ **A6.3** Oprijemalo na podestu ni prekinjeno, kar omogoča zvezno vodenje slepe osebe po stopnišču (foto: T. Jurca/©UIRS).

ℹ PREDPISI ZA DOSTOPNOST

ZAZNAVNOST

Stopnice morajo biti ustrezno in enakomerno osvetljene.

Rob nastopne ploskve vsaj prve in zadnje stopnice (priporočljivo pa vsake) v okviru stopniščne rame mora biti kontrastno označen z zaznavnim trakom. V primeru označevanja roba vseh stopnic je širina zaznavnega traku lahko ožja. Če stopnice znotraj stopniščne rame spreminjajo smer, morajo biti kontrastno označeni robovi vseh nastopnih ploskev.

Če po stopnicah poteka talni taktilni vodilni sistem, jih je treba še dodatno ustrezno označiti (glej poglavje **A15** Talni taktilni vodilni sistem).

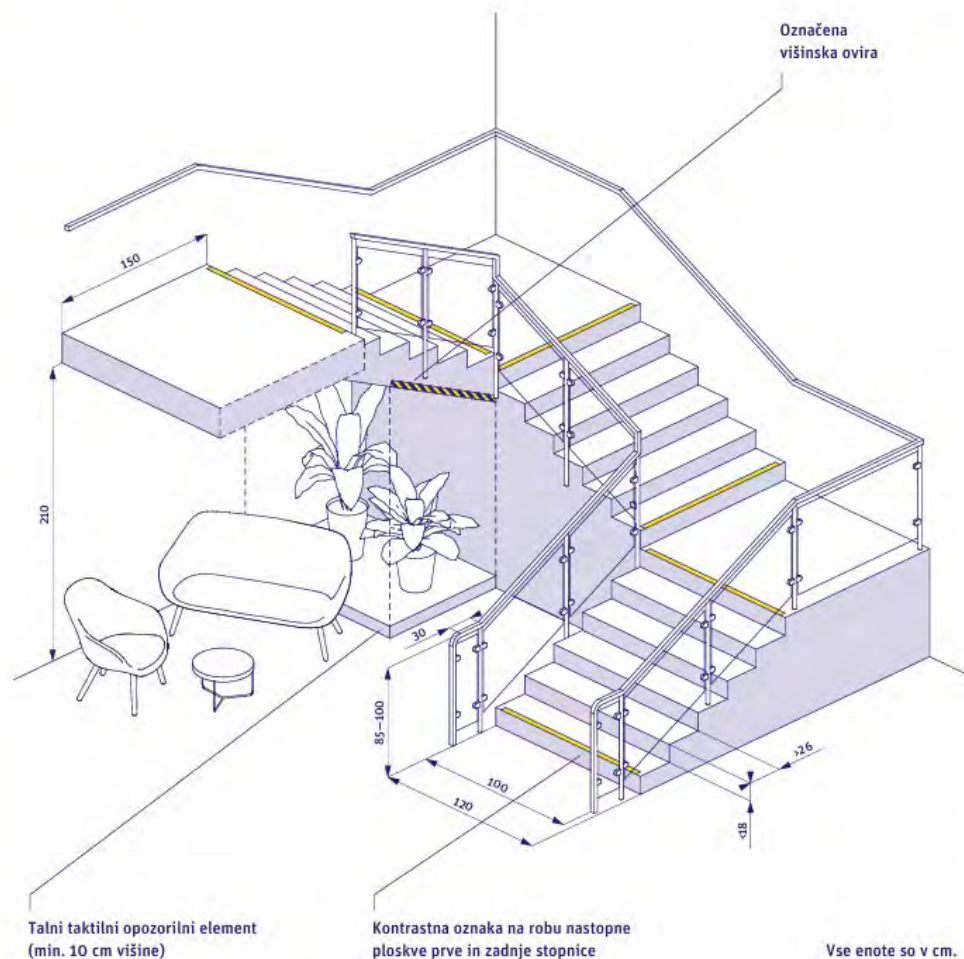
Oprijemala morajo biti opremljena s tipnimi informacijami (vsaj številka nadstropja, priporočljivo tudi smer evakuacije).

ℹ TEHNIČNE ZAHTEVE

- ✔ Posamezna stopniščna rama naj ne šteje več kot 16 stopnic.
- ✔ Stopnišče mora biti široko vsaj 120 cm oziroma vsaj 100 cm med oprijemali. Za obstoječe objekte obstaja izjema: stopnišče mora biti široko vsaj 90 cm oziroma med oprijemali vsaj 80 cm.
- ✔ Če je stopnišče širše od 270 cm, naj se namesti dodatno vmesno oprijemalo, pri čemer mora biti na eni strani oprijemala zagotovljena svetla širina prehoda vsaj 150 cm.
- ✔ Za primer evakuacije oseb na invalidskem vozičku (prenos na nosilih) po stopnicah naj bo širina stopnišča med oprijemali vsaj 150 cm.
- ✔ Če je na stopnišču podest, mora biti (za potrebe evakuacije na nosilih) širina polovičnega podesta ali podesta za obračanje za 180° najmanj 150 cm.
- ✔ Globina stopnice mora biti vsaj 26 cm, priporočljivo: vsaj 30 cm.
- ✔ Višina stopnice mora biti največ 18 cm, priporočljivo: največ 15 cm.
- ✔ Previs nastopne ploskve ne sme presegati 2,5 cm.
- ✔ Če je z zaznavnim trakom označen le rob prve in zadnje stopnice, mora biti trak širok 5–10 cm.
- ✔ Na obeh straneh stopnišča morata biti na višini 85–100 cm nameščeni oprijemali.

TEHNIČNE ZAHTEVE

A6.4 Stopnišče z ravnimi ramami in podesti (lomljene stopnice), z merami (risba: N. Demšar/©UIRS)

49

TEHNIČNE ZAHTEVE

- ✓ **Oprijemalo mora segati vodoravno najmanj 30 cm čez prvi in zadnji rob vsake stopniščne rame in biti oblikovano tako, da ne ovira poti.**
- ✓ **Stopnišče z odprtim robom, ki se dvigne več kot 60 cm nad nivo tal, mora biti zavarovano z ograjo in oprijemali.**
- ✓ **Zaradi varnosti otrok morajo biti širine odprtih v ograji ožje od 12 cm.**
- ✓ **Če je omogočen dostop pod stopnicami, mora biti svetla višina dostopa vsaj 210 cm, vse nižje točke pa morajo biti zavarovane in označene s talnim taktilnim opozorilnim elementom.**
- ✓ **Stopniščna rama mora biti na začetku in na koncu osvetljena vsaj 200 luksov, vmes pa vsaj 150 luksov.**

A6.5 Robovi stopnic, kjer rama stopnišča zavija, so še dodatno označeni s kontrastnimi trakovi druge barve (foto: T. Jurca/©UIRS).

50 – A6 – Stopnice

PRAKTIČNI NASVETI

- Odsvetujemo uporabo spiralnih in krožnih stopnic, saj se zaradi sprememb globine posamezne nastopne ploskve in z zavito ramo povečuje nevarnost padca.
- Če stopnice spremenijo smer v okviru stopniščne rame, priporočamo, da se ta mesta dodatno nazorno označijo **A6.5**.
- Klančine, dvigala in dvigalne ploščadi naj bodo umeščeni čim bližje stopnicam.
- Kontrastni trakovi na stopnicah se lahko zagotovijo tudi v obliki kontrastnih protizdrsni trakov.
- Kontrastni trakovi se ne smejo nameščati na čela stopnic, saj niso vidni pri hoji navzdol.
- Za premagovanje višinskih razlik ne priporočamo uporabe tekočih stopnic in stez, saj slepih in slabovidnim osebam ter osebam na invalidskem vozičku ne omogočajo varne uporabe.

Izobraževanja

Letna izvedba:

- ozaveščanje o osebah s funkcionalnimi oviranostmi ter težavah nedostopnega okolja,
- izobraževanje o načelih univerzalne graditve,
- informiranje o zakonodajnih obveznostih.

V sodelovanju z mentorji invalidi - študenti Društva študentov invalidov Slovenije (DŠIS) ter drugimi, ki predstavijo ter ponazorijo svoje izkušnje.

Dostopnost grajenega okolja za vse

Hvala za vašo pozornost!

dr. Igor Bizjak, Nina Goršič, Tilen Jurca, Brina Meze-Petrić
info@dostopnost.si